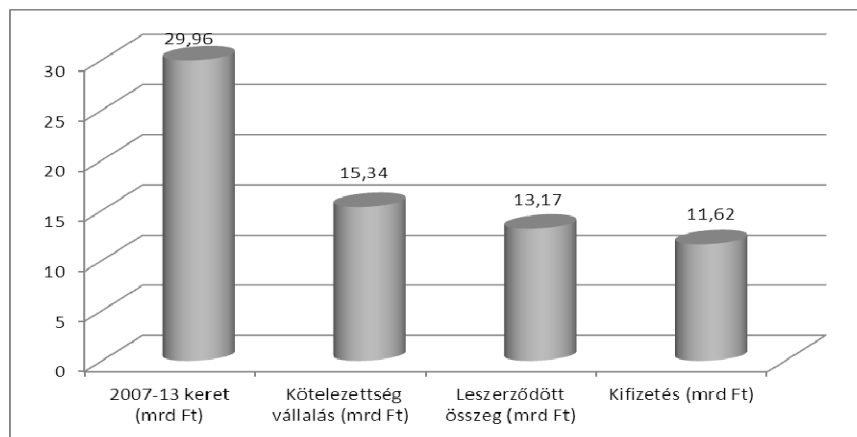


Truckó Máté**Az Új Széchenyi Terv Észak-Magyarországi Operatív Programjának útfejlesztései****Térségi közlekedés fejlesztésére rendelkezésre álló regionális források**

A Kormány az Észak-Magyarországi Operatív Programon keresztül (ÉMOP) a 2007-13-as időszakban 1 063 204 223 EUR -280 Ft/EUR árfolyamon számolva 297 697 182 440 Ft- uniós és hazai pályázati forrást biztosít az Észak-Magyarországi Régió számára a versenyképesség javítására, a régió belüli területi, társadalmi-gazdasági különbségek mérséklésére. Ezen pályázati forrás több mint 10%-a, 107 011 071 EUR (280 Ft/EUR árfolyamon számolva 29 963 099 880 Ft) szolgáltat keretet a „Térségi közlekedés fejlesztése” prioritás pályázataihoz.

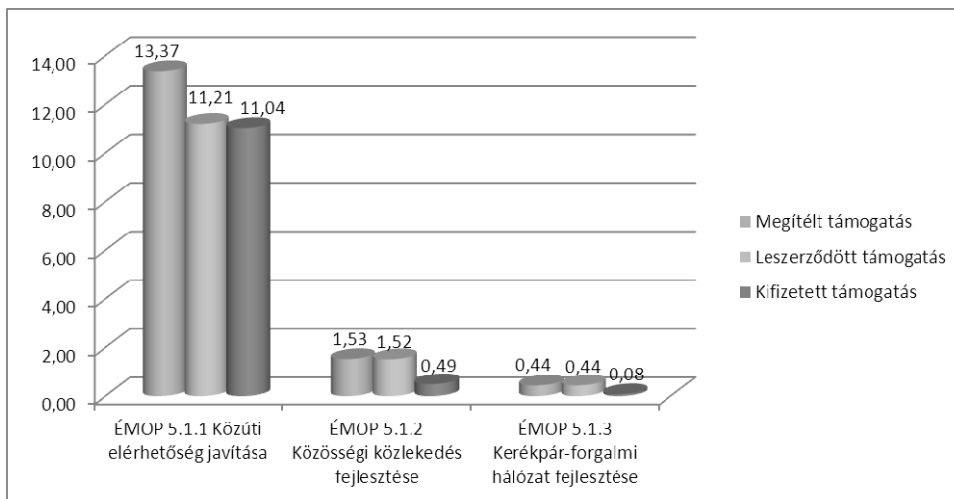
A térségi közlekedés fejlesztése prioritás célja a jelentős gazdasági potenciállal rendelkező területek és turisztikai attrakciós célpontok, a kistérségek központi településeinek és a gyorsforgalmi utak elérhetőségének javítása. A prioritás pályázatai lehetőséget biztosítanak a *térségi elérhetőség javítására* a 4 és 5 számjegyű mellékutak felújításával, a *közösségi közlekedésnek*, mint közszolgáltatásnak a tematikai és infrastrukturális fejlesztésére, valamint *kerékpárforgalmi hálózat kialakítására* és bővítésére.



3. ábra: Az ÉMOP 5. prioritás (A térségi közlekedés fejlesztése) előrehaladása 2007-11-ig
 Forrás: NORDA saját szerkesztés 2011.11.03-as EMIR adattári lekérdezés alapján

A prioritás előrehaladását vizsgálva (1. ábra) megállapítható, hogy a 2007-13-ig rendelkezésre álló keret több mint 50%-ára született kötelezettségvállalás (a támogatói döntéseken keresztül), 44% esetében a támogatói szerződés is megkötésre került és a keret majd 39%-a lett kifizetve a pályázóknak (a kifizetésbe a kifizetett előlegek is beleértendőek).

A prioritás 3 nagy konstrukciója közül (2. ábra) a közúti elérhetőség javítása konstrukció pályázataiban a legmagasabb a megítélt (13,37 mrd Ft)- a leszerződött (11,21 mrd Ft)- és a kifizetett támogatások összege (11,04 mrd Ft), vagyis a prioritásban rendelkezésre álló forrás legnagyobb része a térségi elérhetőség javítására a 4 és 5 számjegyű mellékutak felújítására kerül felhasználásra.



4. ábra: Az 5. prioritás konstrukcióinak előrehaladása 2007-11-ig

Forrás: NORDA saját szerkesztés 2011.11.03-as EMIR adattári lekérdezés alapján

1. táblázat: 2007-2011-ig megjelent pályázatok eredményei „A térségi közlekedés fejlesztése” (ÉMOP 5.) prioritásban

| Konstruktív | 2007-2011-ig megjelent pályázatok a térségi közlekedés fejlesztése prioritásban | Bérezett pályázatok (db) | Kötelezettség vállalás (db) | Szerződés kötés (db) | Lezárt pályázatok (db) |
|--|---|--------------------------|-----------------------------|----------------------|------------------------|
| ÉMOP 5.1.1 közúti elérhetőség javítása | ÉMOP-2007-5.1.1 A kistérségi központok közötti elérhetőségének javítása | 22 | 15 | 15 | 14 |
| | ÉMOP-5.1.1/A-09-2f. Közúti elérhetőség javítása | 2 | 2 | 0 | 0 |
| | ÉMOP-5.1.1/A-11. Közúti elérhetőség javítása | 3 | 2 | 0 | 0 |
| | ÉMOP-5.1.1/C-11. Közutak rekonstrukciója | 3 | 0 | 0 | 0 |
| ÉMOP 5.1.2 Közösségi közlekedés fejlesztése | ÉMOP-5.1.2-09. Közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése | 8 | 5 | 5 | 0 |
| ÉMOP 5.1.3 Kerékpár-forgalmi hálózat fejlesztése | ÉMOP-5.1.3-09. Kerékpár-forgalmi hálózat fejlesztése | 13 | 4 | 4 | 1 |
| | ÉMOP-5.1.3-11. Kerékpár-forgalmi hálózat fejlesztése | 7 | 0 | 0 | 0 |
| | összesen | 58 | 28 | 24 | 15 |

Forrás: NORDA saját szerkesztés 2011.11.03-as EMIR adattári lekérdezés alapján

2007-11-ig összesen 58 db pályázat érkezett be a prioritásban (1. táblázat). A legtöbb (22 db) a 2007-ben megjelent, ÉMOP-2007-5.1.1 kódszámú, „A kistérségi központok közötti elérhetőségének javítása” c. konstrukcióra. Összesen 28 db pályázat részesült támogatásban, melyből 24 esetben került sor ezidáig támogatási szerződés megkötésére. 15 pályázat került lezárásra, melyből 14 db az ÉMOP-2007-5.1.1 konstrukcióhoz kapcsolódik, vagyis 4 és 5 számjegyű mellékutak felújítására irányult, 1 lezárt pályázat pedig a 2009-es „Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése” konstrukcióból valósult meg.

ÉMOP-2007-5.1.1: 310,52 km útfelújítás 15 projektből, több mint 11,2 milliárd Ft támogatással

Az ÉMOP-2007-5.1.1 kódszámú, „A kistérségi központok közötti elérhetőségének javítása” című konstrukció volt az első megjelent pályázat a prioritáson belül. A konstrukció kiemelt tervezési felhívásként jelent meg, a Magyar Közút, a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ és a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő nyújthatott be rá pályázatot. A pályázatból lehetőség volt alacsonyabb rendű, a településeket összekötő közutak, - négy- és ötszámjegyű összekötő utak és bekötő utak - (külterületi és átkelési szakaszok) felújítására, balesetmentessé tételére, zajcsökkentő technikai megoldások építésére. A konstrukcióban 15 db kiemelt projektnél került sor támogatási szerződés megkötésére összesen több mint 11,2 milliárd Ft támogatással (2. táblázat) 100%-os támogatási intenzitással mellett, melyek esetében a projektgazda a Magyar Közút Nonprofit Zrt. volt. A 15 projekt közül 14 projekt lezárásra került, egy projekt zárása jelenleg is folyamatban van, de a megvalósítás szintjén már ez is befejeződött. A konstrukcióból megvalósult projekteknek köszönhetően 310,52 km 4 és 5 számjegyű mellékút került felújításra a régióban.

Szintén az 5.1.1-es konstrukcióban jelent meg 2009-ben a „Közúti elérhetőség javítása” c. kiemelt pályázat (ÉMOP-5.1.1/A-09-2f), melyhez 2 projekt érkezett be a Magyar Közút Nonprofit Zrt.-től több mint 949 millió Ft igényelt támogatással. A két nevesített projekt összesen több mint 19,33 km útfelújítást tartalmaz 10,642 km-t Heves megyében, a 2111. j úton (Hatvan, Heréd, Nagykökényes), és 8,692 km-t Borsod-Abaúj Zemplén megyében, a 2606. és a 3701. jelű utakon (Kazincbarcika, Múcsony, Onga). A projektek jelenleg a támogatási szerződés megkötésének fázisában járnak.

Az Új Széchenyi Terv Közlekedésfejlesztési Programjához kapcsolódva 2 felhívás érhető el jelenleg a régióban 4 és 5 számjegyű utak fejlesztésére: az ÉMOP-5.1.1/A-11 kódszámú „Közúti elérhetőség javítása” című konstrukció, illetve az ÉMOP-5.1.1/C-11 kódszámú „Közutak rekonstrukciója” c. kiírás. Ezek keretében pályázni lehet a 4 és 5 számjegyű kül- és belterületi utak burkolatának és alépítményeinek felújítására, útburkolatának szélesítésére, korszerűsítésére, amelybe beleértendő az útberuházáshoz kapcsolódóan a nyitott és zárt csapadékvízvezető-rendszer szükséges mértékben történő helyreállítása, korszerűsítése, támfal építése, rézsű megtámasztása, mederkorrekció, nyomvonalas infrastruktúra helyreállítása, kapcsolódó infrastrukturális elemek korszerűsítése.

A támogatással az útberuházáshoz kapcsolódóan autóbusszöblök felújítása, kiépítése, a balesetveszélyes ívek korrekciója, a meglévő közlekedésbiztonsági elemek korszerűsítése, és új, a közlekedésbiztonságot szolgáló elemek kiépítése is megtörténhet.

Az ÉMOP 5.1.1/C kódszámú, „Közutak rekonstrukciója” elnevezésű pályázat célja, hogy a 2010. évi árvízjárok során megsérült, leromlott úthálózat minél hamarabb felújításra kerüljön, ezért ebben a konstrukcióban a fentebb felsorolt tevékenységekhez kapcsolódó árvízvár okozta helyreállítási munkálatok is támogathatóak.

2. táblázat: ÉMOP-2007-5.1.1, A kistérségi központok közötti elérhetőségének javítása c. kiemelt pályázat támogatott projektjei
(Projektgazda: Magyar Közút Nonprofit Zrt.)

| Projekt neve | Leszerződött támogatás (eFt) | Leszerződött összköltség (eFt) | Státusz |
|--|------------------------------|--------------------------------|---------|
| ÉM-16. sz projekt (Szécsény, Magyargéc, Nógrádmegyer, Sósartyán, Kishartyán, Salgótarján, Cered, Szilaspogony, Lucfalva) | 667 800 | 667 800 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 3804, 3807. és a 3814.j. utakon (Ricse, Révleányvár, Cigánd, Kékcse, Pácin, Nagyrozvagy) | 439 304 | 439 304 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 3616.,3714.,2625., és a 3611. j. utakon (Baktakék, Fancsal, Taktaharkány, Bekecs, Tarcal, Bodrogkeresztúr, Boldogkőváralja) | 589 773 | 589 773 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 25128., 26103., és a 3703. j. utakon (Halmaj, Kiskinizs, Hernádkércs, Sajóivánka, Sajógalóc) | 332 976 | 332 976 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 3209., és 3213. j. utakon (Tiszanána, Sarud, Hevesvezekény, Kisköre) | 737 302 | 737 302 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 2507. j, 2412. j. és a 24124 j. utakon (Sirok, Szajla, Terpes, Pétervására, Tarnalelesz, Fedémes, Borsodnádásd) | 597 241 | 597 241 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 21139, 21135, 2408, 2207 és a 22107. j. utakon (Nagybárkány, Sámsonháza, Nagykeresztúr, Pásztó, Ludányhalászi, Endrefalva, Piliny) | 490 767 | 490 767 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 2505. j. úton (Miskolc) | 886 728 | 886 728 | zf |
| Térségi közlekedés javítása a 2416., 3203., és a 3210 j. utakon (Verpelét, Egerszalók, Atkár, Vámosgyörk, Adács) | 794 978 | 794 978 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 3303. j, 3304. j., 3307. j. és a 33106. j. utakon (Mezőkövesd, Szentistván, Mezőkeresztes) | 664 687 | 664 687 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 21132., 21133., 21138., 2122., és 2408. j. utakon (Pásztó, Nagybárkány, Kisbárkány, Szécsény, Varsány, Nógrádsipek, Nagylóc, Rimóc) | 867 689 | 867 689 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 2303., 2304., 23102., 23103., és 23104. j. utakon (Cered, Salgótarján, Mátraszele) | 1 493 813 | 1 493 813 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 24128. j. és 2505. j. utakon (Eger, Felsőtárkány, Tarnaszentmária, Egerszólát) | 696 679 | 696 679 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 2601. j. és a 2603. j. utakon (Serényfalva, Kelemér, Zádorfalva, Ragály, Trizs, Aggtelek, Jósvalő, Szinpetri, Szin) | 1 064 456 | 1 064 456 | mv |
| Térségi elérhetőség javítása a 3617. j, 3705. j. és 3613. j. utakon (Tarcal, Prügy, Abaújkér, Erdőbénye, Szegilong, Kesznyéten) | 882 370 | 882 370 | mv |

mv – megvalósult, zf – zárása folyamatban van

Forrás: NORDA saját szerkesztés 2011.11.03-as EMIR adattári lekérdezés alapján

Az ÉMOP 5.1.1/A pályázat keretösszege 11 152 millió Ft, míg az ÉMOP 5.1.1/C kiírásra 3 000 millió Ft forrás áll rendelkezésre. A Magyar Közút NZrt., a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., és a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ pályázhat minimum 100 millió Ft, maximum 3 000 millió Ft támogatásra, maximum 100%-os támogatási intenzitás mellett, 2012. december 31.-ig.

Közösségi közlekedés fejlesztése

Az útfejlesztés mellett az ÉMOP 5. fejlesztési tengelye a közösségi közlekedés fejlesztésére is biztosít forrásokat. Az első pályázat ebben a témában 2009-ben jelent meg, „Közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése” címmel (ÉMOP-2009-5.1.2). A kiírásra települési önkormányzatok, önkormányzati társulások, központi költségvetési szervek és intézményeik és közösségi közlekedés feladatainak ellátására jogosult, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező gazdasági társaságok nyújthattak be pályázatot az 1 490 millió Ft-os rendelkezésre álló forrás erejéig. Minimum 50 millió Ft, maximum 400 millió Ft összegre lehetett pályázni, maximum 95%-os támogatási intenzitás mellett. Az önállóan támogatható tevékenységek három nagy csoportra oszlottak: forgalmi épületek, forgalmi pálya fejlesztése; forgalomirányítás, forgalomszervezés és utastájékoztató fejlesztése; valamint szolgáltatási színvonal erősítése (pl.: elektronikus jegy- és bérletrendszer bevezetése). A kiírásra 8 db projektjavaslat érkezett be, több mint 2,2 milliárd Ft támogatási igénnyel, melyek közül 5 db pályázat részesült összesen több mint 1,5 milliárd Ft támogatásban. A nyertes pályázók körét 4 VOLÁN társaság és a Miskolc Városi Közlekedési Zrt. adja. A projektek jelenleg a megvalósítás szakaszában járnak (3. táblázat).

A közösségi közlekedés fejlesztésére az Új Széchenyi Terv Közlekedésfejlesztési Programjában jelenleg az ÉMOP-5.1.2-11 felhívás pályázati forrása érhető el, melynek keretösszege 618 millió Ft. A konstrukció célja a térségi alapon megvalósuló infrastrukturális fejlesztések megvalósítása a közösségi közlekedés alap-feltételrendszerének a fejlesztése, biztosítása érdekében. Minimum 50 millió Ft, maximum 500 millió Ft támogatásra lehet pályázni, maximum 95%-os támogatási intenzitás mellett. A pályázatból önállóan támogatható forgalmi épületek, forgalmi pálya fejlesztése; és forgalomirányításhoz, forgalomszervezéshez és utas tájékoztatáshoz kapcsolódó fejlesztések valamint a szolgáltatási színvonal erősítését szolgáló fejlesztések. Pályázhatnak települési önkormányzatok; önkormányzati és kistérségi társulások; központi költségvetési szervek és intézményeik; közösségi közlekedés feladatainak ellátására jogosult, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező gazdasági társaságok; valamint konzorciumi partnerként a MÁV Zrt. és a MÁV-START Zrt. is. A pályázat benyújtása 2012. április 10-ig lehetséges.

3. táblázat: ÉMOP-2009-5.1.2 Közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése c. pályázat támogatott projektjei

| Projekt neve | Projektgazda | Leszerződött összeg (eFt) | Leszerződött összköltség (eFt) | Státusz |
|--|---|---------------------------|--------------------------------|---------|
| Korszerű forgalomszervezési és utastájékoztatói rendszer térbeli bevezetése | NÓGRÁD-VOLÁN Autóbusz -közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság | 318 603 | 335 371 | mf |
| A Hatvani Volán Zrt. közösségi közlekedés komplex fejlesztése | HATVANI VOLÁN Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság | 158 459 | 186 423 | mf |
| Menetrend szerinti közösségi közlekedés logisztikai és IT fejlesztése a BORSOD VOLÁN Zrt-nél | BORSOD VOLÁN Személyszállítási Zártkörűen Működő Részvénytársaság | 392 980 | 453 418 | mf |
| Miskolc és Felsőzsolca városok közösségi közlekedésének infrastrukturális fejlesztése | MVK Miskolc Városi Közlekedési zártkörűen működő részvénytársaság | 291 589 | 343 046 | mf |
| A Közösségi közlekedés fejlesztése a gyöngyösi és hevesi kistérségekben | Mátra Volán Autóbusz Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság | 360 299 | 386 859 | mf |

mv – megvalósult, zf – zárása folyamatban van, mf- megvalósulása folyamatban

Forrás: NORDA saját szerkesztés 2011.11.03-as EMIR adattári lekérdezés alapján

Kerékpár utak fejlesztése

Az 5. prioritás kerékpár út fejlesztésre is lehetőség biztosít az 5.1.3 konstrukció keretében. A konstrukció első pályázata 2009-ben jelent meg ÉMOP-2009-5.1.3 kódszámmal, „Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése” címen, 500 millió Ft-os keretösszeggel. Minimum 30 millió Ft, maximum 200 millió Ft-ra pályázhattak maximum 95%-os támogatási intenzitás mellett települési önkormányzatok, önkormányzati társulások, központi költségvetési szervek és intézményeik. Erre a pályázatra összesen 13 projektjavaslat érkezett be, több mint 1,3 milliárd Ft-os támogatási igénnyel. Ezek közül négy város - Miskolc, Salgótarján, Kazincbarcika és Mezőkövesd kerékpárút fejlesztési pályázata került támogatásra-, több mint 444 millió Ft összeggel, melyek közül a mezőkövesdi projekt zárult le teljes egészében (4. táblázat). A támogatott pályázatok összköltsége meghaladta az 501 millió Ft-ot. A négy nyertes pályázó összesen 11,71 km kerékpárút megépítését vállalta, melyből jelenleg 8,48 km valósult meg.

Az Új Széchenyi Terv Közlekedésfejlesztési Programjában kerékpárút fejlesztésre az ÉMOP-5.1.3-11 „Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése” c. pályázat volt elérhető 2011.11.09-ig az Észak-Magyarországi Régióban. A 2011 februárjában megjelent konstrukció közvetlen célja a lakóterületeket a munkahelyekkel, valamint a mindennapi szolgáltatások, kereskedelem, ügyintézés helyszíneivel összekapcsoló, vonzó, a biztonságos kerékpáros közlekedést szolgáló komplex projektek támogatása, közlekedési célú, szerves egységet képező kerékpáros útvonalhálózatok kialakítása.

4. táblázat: ÉMOP-2009-5.1.3 Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése c. pályázat támogatott projektjei

| Projekt neve | Projekt gazda | Leszerződött támogatás (Ft) | Leszerződött összköltség (Ft) | Státusz |
|--|---|-----------------------------|-------------------------------|---------|
| Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése Miskolc városában | Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata | 156 079 | 184 164 | mf |
| Salgótarján, Észak-Dél irányú kerékpárút I. ütemének megvalósítása | Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata | 137 555 | 144 795 | mf |
| Kazincbarcikai kerékpárút hálózat bővítése, fejlesztése | Kazincbarcika Város Önkormányzata | 110 574 | 127 907 | mf |
| Mezőkövesd kerékpárforgalmi hálózatának fejlesztése | Mezőkövesd Város Önkormányzata | 40 346 | 44 829 | mv |

mv – megvalósult, zf – zárása folyamatban van, mf- megvalósulása folyamatban

Forrás: NORDA sajtó szerkesztés 2011.11.03-as EMIR adattári lekérdezés alapján

A konstrukcióra rendelkezésre álló keretösszeg 570 millió Ft. Pályázatot nyújthattak be települési önkormányzatok; önkormányzati társulások; központi költségvetési szervek és intézményeik; és konzorciumi partnerként a Magyar Közút NZrt. és a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. Az igényelhető támogatás nagysága minimum 50 millió Ft, maximum 300 millió Ft volt, minimum 85%, maximum 90%-os támogatási intenzitás mellett. A pályázat három benyújtási szakasszal került meghirdetésre, melyből az utolsó szakasz 2012. március 29. volt, azonban az 1. és 2. szakaszra (2011. október 24-ig) beérkezett magas támogatás igény miatt a konstrukciót 2011. november 09-én lezárták.

Önkormányzati utak fejlesztése az ÉMOP 3. prioritásból

Az 5. prioritáson kívül, az ÉMOP 3., Településfejlesztés elnevezésű prioritása is biztosít forrásokat útfejlesztésekre. Ezen forrásokból többek között önkormányzati tulajdonú utak fejlesztésére is lehetőség van. Kizárólag közlekedésfejlesztésre a 2008-ban (ÉMOP-3.1.2/B) és 2009-ben (ÉMOP-3.1.2/B-09) megjelent „Kistérségek központi településeinek közlekedésfejlesztése” c. kiírások, valamint a 2009-es ÉMOP-3.1.2/D_2. „Kistérségek központi településeinek fejlesztése az LHH kistérségekben” (önkormányzati utak fejlesztése) c. pályázatok biztosítottak forrásokat összesen mintegy 4,29 milliárd Ft értékben. A három pályázatra összesen 45 projektjavaslat érkezett be, melyből 28 esetében született pozitív támogatói döntés. A 28 támogatott projekt 23 település útfejlesztéséhez kapcsolódik, összesen több mint 2,82 milliárd Ft leszerződött támogatással.

A felsorolt pályázatokon kívül az ÉMOP 3. prioritásban több más konstrukció is biztosít forrásokat belterületi önkormányzati tulajdonú útfejlesztésekre is: ezen pályázatok nem kizárólag útfejlesztésekre irányulnak, hanem komplexebb szociális jellegű (ÉMOP-3.1.1) vagy funkcióbővítő településrehabilitációkra, település rekonstrukciókra (ÉMOP-3.1.2), illetve kisléptékű településfejlesztésre (ÉMOP-3.1.3), mely projekteknek elemét képezhetik az útfejlesztések is.